

METROLOGIAN NEUVOTTELUKUNTA
DELEGATIONEN FÖR METROLOGI
ADVISORY COMMISSION FOR METROLOGY

PÖYTÄKIRJA
 MNK 1/22

METROLOGIAN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 1/2022

Kauden aloituskokous

Aika: Maanantai 13.6.2022 klo 14.00 – 16.00
 Paikka: TEM, neuvotteluhuone Sederholm, Aleksanterinkatu 4, Helsinki
 ja Teams

Läsnä

Jäsenet:	Mikko Holm, pj.	TEM
	Sari Hemminki	Tukes
	Erkki Ikonen	Aalto-yliopisto
	Hannu Koivula	MML
	Pentti Kuivanen	Puolustusvoimat
	Maija Ojanen-Saloranta	VTT
	Reetta Riihiaho	FINAS
	Jan Sucksdorff	Teknisen kaupan liitto
	Tanja Suni	YM
	Mirja Tiitinen	Energiateollisuus ry
	Hanna Vuorinen	LVM

Varajäsenet:

Martti Heinonen	VTT MIKES
Suvi Hietämäki	HUS Diagnostiikkakeskus
Marko Jäntti	CEMIS
Heikki Koivula	Tukes
Katriina Kyllönen	IL
Teemu Näykki	SYKE ja Tulanet
Evgeny Parshintsev	TTL
Tarja Sarjakoski	THL
Emilia Tiuttu	TEM
Paula Toroi	STUK

Asiantuntija:

Antti Neimala	TEM (kohdat 1-4)
---------------	------------------

Sihteeri: Jaana Järvinen	VTT MIKES
--------------------------	-----------

1

Kokouksen avaus

Metrologian neuvottelukunnan (MNK) puheenjohtaja Mikko Holm toivotti paikallaolijat sekä Teamsin välityksellä läsnä olevat tervetulleiksi uuden neuvottelukunnan järjestäytymiskokoukseen ja avasi kokouksen klo 14.00.

2

Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen esityslista sillä muutoksella, että valitaan ensin kokoukselle sihteeri ja sitten pidetään TEMin puheenvuoro, jonka jälkeen käydään läpi osallistujien lyhyt esittäytymiskierros.

3

Kokouksen sihteerin valinta

Kokouksen sihteeriksi valittiin Jaana Järvinen.

4

Työ- ja elinkeinoministeriön puheenvuoro

Valtioneuvosto on asettanut MNK:n kolmivuotiskaudeksi 24.3.2022 – 23.3.2025. TEMin Työllisyys ja toimivat markkinat -osaston päällikkö Antti Neimala onnitteli jäseniä ja varajäseniä tehtävästä osallistua MNK:n toimintaan. Jokaisen jäsenen ja kunkin jäsenorganisaation panos tulee olemaan tärkeä. MNK:n asetuksen mukainen tehtäväkenttä on laaja ja monipuolinen. Metrologiaan liittyvää työtä voi kutsua peruskalliotyöksi, joka on välttämätöntä yhteiskunnan toiminnan kannalta. Toiminnan laajuuden takia keskustelu on tärkeää; on hyvä käydä keskustelua neuvottelukunnan piirissä sekä ajatusten vaihtoa sidosryhmien ja muiden tahojen kanssa.

5

Läsnäolijoiden lyhyt esittäytymiskierros

Läsnäolijat esittäytyivät kertoen lyhyesti taustastaan ja intresseistään metrologiaan.

6

Ajankohtaista lakisääteisessä metrologiassa

Sari Hemminki Tukesista kertoi lakisäätöisen metrologian ajankohtaisista asioista. Yksi keskeinen alkamassa oleva asia on Euroopan komission käynnistämä arviointi mittauslaitedirektiivin (MID) vaatimusten ajantasaisuudesta. Tällä hetkellä meneillään on tutkimuksen teettäjän valinta ja arviointi alkanee syksyllä. Edellinen arviointi tehtiin yli 10 vuotta sitten ja silloin muutoksia ei tarvittu. Arvioinnin kysymyksinä ovat mm. aiheuttavatko nykyiset vaatimukset haittaa käyttäjille ja vastaako nykyinen direktiivi digitalisaation ja vihreän siirtymän haasteisiin. Arviointiraportti valmistunee vuonna 2023. Raportin johtopäätösten perusteella päätetään muutostarpeista. Euroopan lakisäätöisen metrologian organisaatio WELMEC osallistuu arviointiin aktiivisesti. Myös MNK voisi pohtia yhdessä tähän liittyviä asioita.

Muita ajankohtaisia tulevaisuuden haasteita ovat mm. sähköautojen lataukseen liittyvät mittausjärjestelmät, digitalisoituminen, standardien uusiminen ja niiden seuranta sekä vaihtoehtoisten polttoaineiden mittaus. Vaihtoehtoisten polttoaineiden (kuten paineistettu maakaasu, biokaasu, vety) ja sähköautojen lisääntyminen aiheuttavat myös kasvavaa kansallisen sääntelyn tarvetta.

Katso yksityiskohtaisemmat tiedot Sarin esityksestä, joka on pöytäkirjan liitteenä.

7

Metrologian tavoitteet ja toimintaympäristö

Martti Heinonen VTT MIKESistä kertoi perusasioita metrologiasta ja sen toimintaympäristöstä. Metrologian avulla tuotetaan käyttökelpoista mittausdataa, jota

teollisuus ja yhteiskunta tarvitsevat mm. kaupankäyntiin ja päätösten tekoon. Käyttökelpoinen mittausdata on sekä luotettavaa että uskottavaa maailmanlaajuisesti.

Metrologia on tärkeä osa laatuinfrastruktuuria akkreditoinnin ja standardisoinnin kanssa. Metrologian kansainvälinen organisaatio perustuu 1875 allekirjoitettuun metrisopimukseen ja siihen kuuluvat mm. Kansainvälinen paino- ja mittatoimisto BIPM, Kansainvälinen paino- ja mittakomitea CIPM ja Yleinen paino- ja mittakonferenssi CGPM. Euroopan tasolla toimii EURAMET, ja Suomessa VTT MIKES toimii kansallisena metrologialaitoksena (NMI) ja mittanormaallilaboratoriona. Lisäksi Suomessa on ns. nimettyjä laitoksia (DI), joita ovat Aalto-yliopisto, MML, STUK, IL ja SYKE. Lakisääteisen metrologian kansallinen organisaatio on Tukes ja lakisääteisellä puolella on vastaavanlainen kansainvälinen organisaatorakenne.

Euroopan metrologian yhteistyöhön kuuluvat mm. metrologian tutkimusohjelmat, joita tällä hetkellä ovat päättymässä oleva EMPIR sekä uusi Partnership on Metrology. Partnership tulee olemaan viimeinen metrologiaan painottuva ohjelma. Muita yhteistyömuotoja ovat suurekohtaiset tekniset komiteat (TC) sekä metrologiaverkostot (EMN). Metrologiaverkostojen avulla pyritään turvaamaan toimintamahdollisuudet Partnership-metrologiaohjelman päättymisen jälkeen luomalla mm. paremmat kontaktit teollisuuteen.

Näköpiirissä oleva EU:n metrologiaan keskittyvän tutkimusohjelmien päättyminen on haaste myös Suomessa, koska metrologian kehitys on meillä tapahtunut lähinnä näiden ohjelmien puitteissa. Tätä on erityisen tärkeää miettiä jo nyt, sillä uuden EU:n puiteohjelmakauden neuvottelut alkavat. Kotimaiseen rahoituskenttään on hyvä myös yrittää vaikuttaa.

Martin esitys on pöytäkirjan liitteenä.

8

Katsaus edellisen toimikauden toimintaan

Martti Heinonen kertoi MNK:n edellisen kauden toiminnasta ja aikaansaannoksista toimintakertomuksen pohjalta. MNK:n toiminta oli jakautunut jaostoihin: Työjaoston lisäksi olivat Kemian jaosto, Strategiajaosto sekä Viestintä- ja koulutusjaosto. Kokouksia pidettiin säännöllisesti. Viime kaudella päivitettiin kolme aiemmin tehtyä metrologian opasta, mutta niitä ei ole vielä julkaistu. Viestintä- ja koulutusjaoston toiminnassa painottui SI-järjestelmän uudistus. Strategiajaosto pohjusti metrologian strategian päivittämistä mm. laatimalla metrologian vision 2030. Martti esitteli tehdyn vision sekä suunnitellut strategiatyön jatkoaskeleet. Edellisestä strategian valmistelusta on jo huomattavan pitkä aika sillä MNK laati Kansallisen mittausjärjestelmän strategiaselvityksen 1999 ja teki siihen päivityksen 2003. Martin esitys on pöytäkirjan liitteenä.

9

Odotukset MNK:n toiminnalta

Todettiin, että MNK:lle on hyvä laatia jonkinlainen toimintasuunnitelma siitä mihin asioihin tällä kaudella keskitytään, koska tehtäväkenttä on niin laaja. Esille tuli seuraavia näkemyksiä:

- Kemian jaostolle jäi vielä edelliseltä kaudelta työtä tehtäväksi, kuten julkaisupäivitysten loppuun saattaminen, auditointiin liittyvän muistilistan laatiminen ja vertailu- ja mittanormaallilaboratorioiden yhteistyön kehittämiseen liittyviä asioita. Tarvittaessa joitakin asioita voidaan edistää myös Tulanetin puitteissa.
- Jonkinlaiselle metrologian koulutusjärjestelmälle nähtiin tarvetta. Pätevyysvaatimuksia on lueteltu monessakin yhteydessä, mutta ei ole selvää

miten ne saavutetaan. Aiempina toimikausina MNK on tehnyt kartoituksia metrologian koulutus- ja opetustarjonnasta sekä sai aikaan näyttöön perustuvan Mittaajan ja kalibroijan ammattitutkinnon, joka nykyisin on Laboratorio- ja mittausalan ammattitutkinto. Koulutuksen tarjonnan lisäämiselle on nähty tarvetta.

- Metrologian strategian valmistelu nähtiin viime kaudella tärkeäksi ja sitä varten tehtiin jo pohjatöitä. Näkemys oli, että sen jatkovalmisteluun tarvitaan TEMiltä toimeksianto. Metrologia on perusinfra ja metrologian kehittäminen tarpeiden perusteella vaatii vuoropuhelua sidosryhmien kanssa. Metrologian rahoituskuvioiden tulevat muutokset ovat myös hyvä peruste strategian valmistelulle.
- Digitaalisen kalibrointidatan kehityksessä tulisi pk-yritysten tarpeet ottaa paremmin huomioon.

Sovittiin, että valmistellaan koko neuvottelukunnalle toimintasuunnitelmaluonnos työjaoston kokoonpanolla. Mietitään mihin tällä kaudella keskitytään ja valitaan keskeiset teemat. Otetaan huomioon esille tulleet asiat kuten esim. perusinfra, viestintä ja koulutus.

10

MNK:n organisoitumisesta päättäminen

Valittiin MNK:n sihteeriksi Jaana Järvinen VTT MIKESistä. Jaana on toiminut MNK:n sihteerinä jo useamman toimikauden.

Hyväksyttiin MNK:n työjärjestys esitetyssä muodossa. Tarvittaessa menettelyistä voidaan poiketa kuten työjärjestyksen kohdassa "15 Poikkeukset" on mainittu.

Sovittiin, että työjaosto koostuu tällä hetkellä MNK:n puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin lisäksi muista TEMin, Tukesin ja VTT MIKESin edustajista. Työjaostoa täydennetään myöhemmin mahdollisilla muiden jaostojen puheenjohtajilla ja sihteereillä.

Todettiin, että kokouksessa on ehdotettu muodostettavaksi Kemian jaosto, joka sai myös kannatusta. MNK:ssa on useita kemian alan edustajia, joten jäseniä jaostoon saataneen riittävästi. Viime kaudella jaostoa veti Pirjo Sainio, mutta hänen halukkuudestaan jatkaa puheenjohtajana ei ole tällä hetkellä tietoa. Muita mahdollisia jaostoja voisivat olla Strategiajaosto ja Koulutusjaosto, mutta sovittiin, että Työjaosto miettii vielä työsuunnitelmaa ja sen perusteella mahdollisesti tarvittavia jaostoja.

11

Muut asiat

Tukes tarjoaa MNK:lle mahdollisuutta ottaa käyttöön SharePoint-pohjainen verkkotyötila, jossa voidaan esim. jakaa materiaaleja ja työstää dokumentteja. Päätettiin ottaa Tukesin tarjous vastaan ja esitettiin Tukesille kiitokset tästä mahdollisuudesta.

12

Seuraavan kokouksen ajankohta

Etäosallistujilta saatiin jo palautetta, että tämänkertainen kokous toimi hyvin, joten kokoukset tullaan järjestämään jatkossakin hybridimuodossa. Tavoiteltavana kokousrytminä on neljä kertaa vuodessa. Seuraavaa kokousajankohtaa ei vielä päätetty, mutta siihen palataan mahdollisimman pian. Työjaosto valmistelee seuraavaa kokousta ja toimintasuunnitelmaa.

13

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja esitti kiitokset kaikille kokoukseen osallistuneille ja päätti kokouksen klo 16.00.